

7. Жлуктенко В. І. Теорія ймовірностей і математична статистика: Навч.-метод. посібник: У 2-х ч. – Ч. II. Математична статистика / В. І. Жлуктенко, С. І. Наконечний. – К.: КНЕУ, 2001. – 336с.

8. Барковський В. В. Теорія ймовірностей та математична статистика: Навч. посібник / В. В. Барковський, Н. В. Барковська. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 424 с.

О.А. Карабын, к.ф.-м.н., доцент, О.В. Меньшикова, к.ф.-м.н., О.Ю. Чмыр, к.ф.-м.н.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНОЙ ТЕХНИКИ ВО ВРЕМЯ ПРОВЕДЕНИЯ ЗАНЯТИЙ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ В ПСИХОЛОГИИ»

Рассматриваются некоторые аспекты преподавания дисциплины «Математические методы в психологии», В частности, обосновано введение в учебный процесс выполнения лабораторных работ. Приведено пример обработки теста с помощью множественной корреляции.

Ключевые слова: лабораторная работа, статистический анализ, линейная регрессия, коэффициент корреляции.

О.О. Karabyн, Candidate of Science (Phys.-Math.), Docent, O.V. Menshikova Candidate of Sciences (Phys.-Math.), O.Yu. Chmyr, Candidate of Sciences (Phys.-Math.)

THE USE OF COMPUTERS DURING THE LESSONS ON THE SUBJECT “MATHEMATICAL METHODS IN PSYCHOLOGY”

Some elements of teaching the subject "Mathematical methods in psychology" have been studied, in particular, the introduction of laboratory works in the process of studying has been substantiated. The example is given how to do the test with the help of multiple correlations.

Key words: laboratory work, statistical analysis, linear regression, coefficient of correlation.

УДК 351: 378 (477)

М.Я. Нагірняк, к.і.н., доцент (Львівський державний університет безпеки життєдіяльності), А.Я. Нагірняк, к.і.н. (НУ “Львівська політехніка”)

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ЗАПРОВАДЖЕННІ ІННОВАЦІЙ НА ОСНОВІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

В статті розкрито основні напрями державного керівництва структурною перебудовою вищої освіти в Україні, розвитком інноваційних процесів у вищих навчальних закладах, визначено роль держави у запровадженні інновацій, охарактеризовано основні завдання інноваційних процесів в освіті, досліджено важливість впровадження сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій у розвиток освіти та суспільства загалом.

Ключові слова: державне управління, вища освіта, інновації в освіті, інформаційні технології.

Процес наближення України до Європи відбувається за декількома напрямками, один із яких – освітянський. Освіта – це стратегічний ресурс соціально-економічного і культурного

розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені. У 1999 р. міністерства освіти 29 країн підписали Болонську декларацію. Цим актом країни-учасниці вирішили створити до 2010 р. єдиний європейський освітньо-науковий простір. Після приєднання України до Болонського процесу цілком закономірною стала необхідність перебудови і вдосконалення системи державного управління вищою освітою з метою спрямування української освіти на досягнення нею сучасного світового рівня, оновлення її змісту, форм і методів навчання, організаційних засад побудови та діяльності, примноження інтелектуального потенціалу України, збільшення внеску в розвиток економіки, науки, культури країни й добробуту народу. Таким чином, актуальність теми дослідження визначається насамперед соціальним замовленням: до чого і як необхідно готувати майбутніх спеціалістів у сучасних соціально-економічних умовах і що слід змінити в системі державного управління вищою освітою України.

Доцільність дослідження проблеми ролі держави у запровадженні інновацій у розвиток вищої освіти в Україні зумовлена також необхідністю пошуків, розробки й впровадження ефективної системи державного управління, яка має забезпечити освітню галузь оптимальними умовами функціонування, створити системний механізм її саморегуляції на загальнонаціональному, регіональному, місцевому рівнях, у вищих навчальних закладах і наукових установах, використовуючи сучасні інформаційні технології.

Оновлення, модернізація української вищої освіти – складний, безперервний, багатоаспектний процес, що потребує створення такої концепції її розвитку, яка б виходила за межі звичайних уявлень про шляхи розвитку вищої освіти. У рамках колишніх підходів, екстраполюючи колишні способи вирішення проблем, обмежуючись локальними нововведеннями в окремих ланках, неможливо створити дієву концепцію розвитку вищої освіти. Можливий лише один шлях – інноваційний, який за останні роки розвинувся у багатьох передових країнах світу [1; 2]. Інноваційний шлях розвитку вищої освіти означає перехід від спонтанних, періодичних нововведень до нововведень як способу існування системи, що продукує сама вища школа, та який виступає основою її цілеспрямованого, контрольованого і керованого розвитку. Інноваційний шлях розвитку вищої освіти України на сучасному етапі – єдино можливий варіант забезпечення її нової ролі як системи, що створює зону випереджуючого розвитку для всього соціального організму. Ознаками такої системи є, зокрема: нова ідеологія освіти, а саме, перехід від простого передавання знань викладача студентові до розвитку особистості, активізація її творчої роботи, здатності індивіда до гнучкої, самостійної діяльності; розробка регіональних освітніх концепцій і програм відповідно до етнокультурних, культурно-історичних особливостей та об'єктивної заданої суспільної потреби в кадрах з урахуванням ринку праці [2].

На сьогодні в Україні існує значна кількість наукових досліджень та прийнято ряд урядових постанов щодо інновацій в розвитку системи освіти.

Так, велику цінність для дослідження проблеми становлення й розвитку управління вищими навчальними закладами в контексті Болонського процесу мають праці учасників, організаторів становлення й розвитку сучасної національної системи освіти в Україні В. Журавського [3], В. Кременя [4], С. Ніколаєнка [5; 6], Я. Боллобаша [7], та інших. В монографії В. Журавського “Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні” велика увага приділена питанням адаптації вищої освіти до викликів глобалізації та інформаційного суспільства. Автор аналізує тенденції розвитку вищої освіти в умовах інтеграції до європейського освітнього простору, роль викладача, інформаційних технологій навчання [3]. Характерною рисою праці С. Ніколаєнка “Освіта і наука: людський потенціал” є аналіз актуальних проблем розвитку загальноосвітньої та вищої школи, законодавчого забезпечення освіти і науки в Україні [5]. У монографії “Стратегія розвитку освіти України:

початок XXI століття” С. Николаєнко ширше, ніж у попередніх виданнях, аналізує сучасні проблеми розвитку системи вищої освіти, основні шляхи її модернізації [6].

Значне місце у висвітленні питань розробки нової концепції навчання у системі вищої освіти України, специфіки державного управління інноваційним розвитком освіти посідають роботи В. Коваленка [8], С. Андрейчука [9; 10]. А. Поважний і В. Остапчук [11] розглянули процес державного управління впровадженням інновацій в освіту та взаємозв'язки його основних структурних складових. Авторами запропонована схема державного управління впровадженням інновацій в освіту. На їх думку, процес впровадження інновацій повинен носити системний характер і бути керованим з боку як держави в цілому, так і окремих освітніх закладів.

Сьогодні не можна забувати про те, що вища школа, яка розвивається, котра працює в інноваційному режимі, значно відрізняється від ВНЗ, метою яких є стабільна підтримка якогось досконалого встановленого порядку функціонування. Колишні підходи, що давали позитивні результати при звичайному режимі роботи навчальної установи, не надають можливості досягти бажаних результатів в інноваційному режимі. Про це переконливо свідчать результати досліджень Г. Козлакової [12], А. Береснева [13]. Оновлення змісту освіти і технологій навчання – головне завдання реформування галузі. Саме тут концентруються інтелектуальні зусилля фахівців, академічних установ, вищих навчальних закладів. Саме тут – перспектива розвитку вищої освіти України. Застосування сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі та їх роль у підготовці фахівців висвітлені в працях Р. Гуревича [14], М. Кадемії [15], В. Кременя [16], А. Зязюна [17], Н. Нілчало [18] та ряду інших науковців. У дослідженнях наводяться цікаві дані про поширення передового досвіду кращих ВНЗ і викладачів, шляхи використання інформаційно-телекомунікаційних технологій, їх роль у розвитку освіти та суспільства загалом. Праці переконливо свідчать, що репродуктивний метод навчання, який переважав у вітчизняних вищих закладах освіти, сьогодні поступається місцем новим інформаційним навчальним технологіям і методикам.

Мета роботи – розкрити основні напрями державного керівництва структурною перебудовою вищої освіти в Україні, розвитком інноваційних процесів у вищих навчальних закладах, підвищенням якості їх діяльності, визначити роль держави у запровадженні інновацій у розвиток вищої освіти України, охарактеризувати основні завдання інноваційних процесів в освіті, довести пріоритетність впровадження сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій у розвиток освіти та суспільства загалом.

Інновації в освіті є важливим способом його адаптації до постійно змінних соціально-економічних умов. Виходячи з того, що Україна є учасником світових інтеграційних процесів, для підвищення ефективності системи освіти державі необхідно активно управляти інноваційними процесами в цій галузі. Нова парадигма вищої освіти України як системи, що самовдосконалюється, враховує швидкоплинні умови функціонування, національні і державні програми розвитку суспільства, які базуються на аналізі світових тенденцій розвитку вищої освіти, постійному пошуку і впровадженні навчальних інновацій. Прискорений розвиток технологій, таких як інформаційні й телекомунікаційні, вплив яких на всі аспекти соціального життя дедалі більше зростає, відкриває перспективи вдосконалення вищої освіти, обміну науково-навчальною інформацією, інтенсифікації наукової співпраці і розширення культурно-освітніх обмінів [12]. Доступна для оперативного відтворення засобами комп'ютерного процесингу інформація перетворюється у найважливіший фактор соціального розвитку суспільства. Згідно з підходами, визначеними Болонським процесом, становлення та ступінь запровадження у систему діяльності ВНЗ сучасних інформаційних систем і технологій є суттєвим чинником та індикатором стану розвитку вищої освіти в країні. В одному із оглядів ЮНЕСКО стосовно ролі вищої школи у майбутньому інформаційному суспільстві прямо констатується, що “нові інформаційні технології, особливо INTERNET, докорінно змінюють доступ до інформації, навчальний процес і наукову роботу, способи дослідження, відкриття

нового, викладання та навчання; майбутнє університетів прямо залежить від їхньої здатності адаптуватися в новому інформаційному суспільстві й відповідати вимогам ще більш чутливого до нових технологічних змін ринку праці” [10].

Процес впровадження інновацій на основі сучасних інформаційних технологій носить системний і всеосяжний характер і має бути керованим з боку як держави в цілому, так і окремих ВНЗ. Таке інноваційне навчання дозволяє не тільки проектувати майбутнє, але й вимагає від майбутніх спеціалістів готовності до впровадження інновацій та здійснення корегуючого впливу на ці процеси. Впровадження інновацій в освітній процес необхідно здійснювати на всіх рівнях. В ньому реалізуються усі основні види інновацій: технологічні, продукційні і управлінські [11; 13]. Сутність технологічних інновацій для вищої школи полягає в застосуванні нових навчальних технологій (дистанційних та його елементів) або вдосконалення вже діючих на технологічно новій основі з допомогою активних методів навчання і комп'ютерних технологій. Вони мають забезпечити конкурентоздатність наданих освітніх послуг, диверсифікацію, підвищення якості освіти, реалізацію економічних і соціальних функцій. Сутність продукційних інновацій – у впровадженні нових освітніх продуктів і змін підходів до часу і обсягів послуг, що надаються. Це, зокрема, – “безперервна освіта” або “освіта упродовж життя”. Управлінські інновації спрямовані на вдосконалення чи застосування якісно нових методів державного управління освітньою галуззю в цілому, або на рівні конкретного ВНЗ [10].

Розв'язання освітніх завдань вимагає ефективного використання телекомунікаційних і комп'ютерних технологій в широкій якості – від допоміжних засобів до головних, базових при дистанційному навчанні. Комп'ютерна неграмотність – серйозний фактор маргіналізації людини і гальмо економічного й технічного прогресу. За основу оцінки й характеристики ваги країни у світі беруться нині вже не могутність збройних сил чи економічні показники, а здатність продукувати наукоємні технології. Стосовно окремого члена суспільства, невміння володіти комп'ютерними технологіями у XXI ст. можна порівняти з невмінням читати і писати на початку XX ст., такі люди неминуче вигісняються на периферію цивілізації. Але в Україні “цифрова прірва” (тобто розрив між кількістю користувачів комп'ютерами і тим, хто не має доступу до них) і на сьогодні вражаюча [9].

Державне керівництво, визначаючи шляхи підвищення якості вищої освіти, добре усвідомлює її залежність від рівня впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та формування інформаційної культури. У зв'язку із цим державою слід було здійснити низку заходів, серед яких створити необхідні умови для забезпечення доступу навчальних закладів, наукових та інших установ до мережі Інтернет. В Указі Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347 “Про Національну доктрину розвитку освіти” наголошувалось, що держава підтримує процес інформатизації освіти, застосування інформаційно-комунікаційних технологій у системі освіти; сприяє забезпеченню навчальних закладів комп'ютерами, сучасними засобами навчання, створенню глобальних інформаційно-освітніх мереж; забезпечує розвиток усеохоплюючої системи моніторингу якості освіти всіх рівнів [19]. Це буде досягтися шляхом: забезпечення поступової інформатизації системи освіти, спрямованої на задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу; запровадження дистанційного навчання із застосуванням у навчальному процесі та бібліотечній справі інформаційно-комунікаційних технологій поряд з традиційними засобами; розроблення індивідуальних модульних навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб, а також випуску електронних підручників; створення індустрії сучасних засобів навчання, що будуть відповідати світовому науково-технічному рівню і стануть передумовою реалізації ефективних стратегій досягнення цілей освіти [19]. Згідно з Указом Президента України “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні” № 1013/2005 від 4.04.05 [20], перед МОН України було визначено завдання: забезпечити розроблення та затвердити Державну програму інформатизації

загальноосвітніх, позашкільних і вищих навчальних закладів на 2006-2007 роки, передбачивши реалізацію питань комп'ютеризації навчальних закладів, забезпечення їх телекомунікаційними засобами виходу до міжнародної інформаційної мережі Інтернет, залучення для цього необхідних коштів Державного бюджету. Ці питання були включені МОН України до проекту державної програми "Розвиток освіти в Україні на 2006-2010 роки" [21]. Вкрай важливим і своєчасним стало прийняття урядом державної програми "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці" на 2006-2010 роки [22], яку було розроблено Міністерством освіти і науки України на виконання вищезгаданого указу Президента України, а також відповідних законів України. Програму було схвалено громадською колегією МОН. Виконання завдань програми мало здійснюватись з урахуванням стратегії соціально-економічного розвитку регіонів та розвитку інформаційних і новітніх досягнень в інформаційній сфері.

Під час міжнародного саміту в м. Сіетлі (США) в листопаді 2005 р., присвяченому проблемі "школа майбутнього", Міністр освіти і науки України С. Ніколаєнко уклав угоду з компанією "Microsoft" про зниження на 60 % витрат програмного забезпечення для закладів освіти і наголосив про необхідність створення спеціального фонду для фінансування розвитку інформаційних систем ВНЗ від фірм, які впроваджують інформаційні технології [23]. З метою подальшого розвитку інфраструктури вищих навчальних закладів та ефективного запровадження нових інформаційних технологій навчання, було відкрито Інститут інноваційних технологій і змісту освіти.

За ініціативою Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД), за підтримки Секретаріату Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Міністерства освіти і науки України, Академії педагогічних наук України 4-6 жовтня 2006 року в м. Львові відбулася Міжнародна науково-практична конференція "Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи" [16-18]. На конференції, в котрій взяли участь провідні та всесвітньо відомі науковці з України, Польщі, Білорусі, Словаччини та Росії, були висвітлені основні методологічні та психолого-педагогічні проблеми впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій у сучасній освіті в контексті Болонського процесу, проаналізовані інформаційні технології та інноваційні методики навчання і контролю знань, умінь і навичок курсантів та студентів у процесі впровадження кредитно-модульної системи, обґрунтовані дидактичні засади підготовки викладачів до використання інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Курс на інноваційний розвиток неможливий без наявності кваліфікованих кадрів, здатних інноваційно мислити і готових до запровадження інновацій у всі сфери життєдіяльності суспільства. На сучасному етапі – це одне із основних завдань освітньої галузі. Сьогодні, як відзначається у новітніх дослідженнях, "забезпечення науки, виробництва, органів управління висококваліфікованими кадрами є одним з головних завдань діяльності системи освіти, тому що інтелектуальний потенціал становиться визначальним фактором можливостей прогресивного розвитку суспільства" [10]. Насамперед, це стосується вищої освіти, адже без відповідної підготовки кадрів до впровадження інновацій, без усвідомлення сутності і значення цього процесу неможливо досягти позитивних зрушень в державному управлінні впровадження інновацій в усі сфери життєдіяльності. Саме тому в системі державного управління реалізується політика щодо підготовки кадрів як всередині країни, так і з їх залучення за кордоном. Для цього спеціалістам у сфері інформаційних технологій створюються пільгові умови з отримання права на працевлаштування. Слід відзначити, що такі кадри потрібні Україні в усіх галузях. Саме їх підготовка є важливим завданням державного управління і в галузі вищої освіти, яка вимагає формування нових методів управління галуззю в цілому [11]. Вони визначають сутність управлінських інновацій.

МОН України в наказі № 4.1-20/2366 від 4 липня 2005 року, як першочергове завдання у реалізації вимог Болонського процесу щодо використання в навчальному процесі сучасних інформаційних технологій, визначило розробку навчальних планів, програм навчальних

дисциплін, засобів діагностики якості навчання, звітної документації з результатами оцінювання знань студентів з урахуванням вимог ECTS в системі кредитно-модульного навчання. В основу мало бути покладено оптимізацію структурно-логічної схеми підготовки фахівців, інтенсифікацію викладання навчальних дисциплін, забезпечення діагностики якості навчання з акцентом на особливості фахової підготовки та орієнтацією на ефективний контроль знань, умінь, навичок студентів у сфері майбутньої професійної діяльності.

Основу освітньо-інформаційного простору навчального закладу повинно складати відповідне середовище: локальна комп'ютерна мережа, що об'єднує навчальні класи і аудиторії на основі клієнт-серверної технології, електронна пошта, глобальна мережа Інтернет, лекційні аудиторії з цифровими відеокамерами, сучасними аудіо- і відео-проекторами для організації телеконференцій, інші засоби колективного та індивідуального спілкування викладача і студента, електронні бібліотеки, Інтернет-бібліотеки та навчальні комплекси. Система управління навчальним процесом повинна зберігати інформацію про автобіографічні дані студентів, поділ їх на групи, спеціалізацію, предмети викладання, викладачів, успішність студентів. Ця інформація зберігається упродовж всього періоду навчання студента і використовується при формуванні виписки до диплома. Система дозволяє акумулювати дані успішності по складанню відомостей для заліків та іспитів, звіти, списки, довідки про успішність, навантаження викладачів [24].

До інновацій повинні бути підготовлені й нові навчально-методичні матеріали, створена відповідна інформаційно-технічна база та здійснена фундаментальна перепідготовка педагогів. З цією метою упродовж 2005 р. МОН України проводило всеукраїнський педагогічний експеримент за програмами "Інтел" та "Майкрософт" щодо навчання викладачів та майбутніх вчителів ефективному застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій (накази МОН від 22.04.05 № 248 та від 06.12.05 № 693). Було проведено 23 тренінги для вищих навчальних закладів, на яких підготовлено 274 викладачі з питань ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі [10].

18 травня 2005 року у конференц-залі Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова за ініціативою корпорації "Intel Ukraine Microelectronics LTD", за підтримки МОН України та за участю представників корпорації "Майкрософт" в Україні відбулася нарада-семінар проректорів і завідувачів кафедр інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій вищих педагогічних навчальних закладів I—IV рівнів акредитації. Основними питаннями обговорення стали завдання наказу МОН України від 22 квітня 2005 року за № 248 "Про розширення педагогічного експерименту за програмою "Intel" – "Навчання для майбутнього" щодо підготовки майбутніх вчителів до ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі [21]. МОН України наказом № 1/9-550 від 30 серпня 2006 р. "Про основні завдання вищих навчальних закладів на 2006/2007 навчальний рік" зобов'язалось і надалі підтримувати освітні програми корпорацій Intel "Навчання для майбутнього" та Microsoft "Партнерство в навчанні", завдяки реалізації яких мають вирішуватися питання підвищення загальної комп'ютерної грамотності викладачів, а також впровадження інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес.

На шляху інноваційного розвитку вищої освіти найгострішою для ВНЗ України стала проблема інформаційного забезпечення навчального процесу. Це насамперед проблема його змісту. Повноцінність змісту, інформаційного забезпечення виявилась найважливішою передумовою якісного покращення діяльності вищої школи у справі підготовки висококваліфікованих спеціалістів [10]. Комп'ютери, інформаційна техніка і технології мають кардинально змінювати хід навчального процесу. Бурхливе впровадження в навчальний процес новітніх інформаційних технологій: застосування комп'ютерної техніки, локальних інформаційних мереж та корпоративної навчальної мережі університету, Інтернету, аудіовізуальних засобів викладання підвищує мотивацію до навчання. І підтвердження цьому –

значно збільшився час на самостійну роботу студентів у комп'ютерних класах, в інформаційному центрі. Розвиток INTERNET у сучасних компаніях дозволить зробити процес навчання та перепідготовки масовим і безперервним [9].

Використання сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій дозволило в центрі процесу навчання ставити самостійну пізнавальну діяльність майбутніх фахівців. Таким чином, вони оволодівають не лише певною сумою знань, але й навчаються самостійно їх набувати, працювати з інформацією, оволодівати сучасними способами пізнавальної діяльності. Вагомою перевагою тут є можливість використання інформаційно-телекомунікаційних технологій для індивідуальної роботи вдома чи в навчальному закладі. Це створює можливості варіювання часу і темпу навчання, самостійної перевірки набутих знань [25]. З метою діагностики отриманих теоретичних знань студентів застосовуються тестові завдання для контролю та самоконтролю. Вони розроблені в електронному варіанті і виконуються за допомогою комп'ютера. Самоконтроль студенти можуть здійснювати у зручний для них час.

Сучасні інформаційні мережеві технології дають змогу не тільки перевести навчальний процес у цифровий вигляд або замінити навчальну аудиторію, викладача та підручник комп'ютером, а й змінити парадигму навчального процесу, створити нову навчальну культуру. Саме дистанційна освіта перейшла від традиційної системи передачі знань, побудованої навколо викладача, до віртуального навчального середовища і навчальної програми, орієнтованих на студента [9]. На початок 2001 р. в Україні нормативно-правова база для впровадження дистанційного навчання (ДН) була не досить розвинутою і деталізованою, тому її діяльність базувалася на таких принципових правових актах: Закон України "Про Концепцію національної програми інформатизації" (від 4 лютого 1998 р. № 75); Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджена наказом міністра освіти і науки України (від 20 грудня 2000 р.); наказ міністра освіти і науки України "Про створення Координаційної ради Міністерства освіти і науки України з питань дистанційної освіти" (від 26 лютого 2001 р. №91). На основі зазначених нормативних актів у червні 2001 р. було закінчено розробку методики створення дистанційних курсів та розроблено галузеві нормативні документи.

Подальше успішне здійснення ДН стало можливим завдяки ґрунтовним напрацюванням департаменту вищої освіти МОН України, серед яких: державна програма розвитку дистанційної освіти, закріплена Постановою Кабінету Міністрів України № 1494 від 23 вересня 2003 року "Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 роки", наказ № 612 від 13.07.2007 "Про затвердження Плану дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року", рішення колегії МОН України від 21 березня 2008 року "Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи". Дистанційна освіта за цими документами визнана: як особлива, досконала форма, що поєднує елементи стаціонарного, заочного і вечірнього навчання на основі взаємодії інформаційних технологій і систем мультимедіа.

Згідно з рішеннями МОН України, дистанційне навчання забезпечується мережею центрів дистанційної освіти. В них реалізується застосування та розвиток освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій, інформатизація змісту та форм навчально-виховного процесу, забезпечення інтерактивних форм і методів навчання, нарощування та модернізація програмного забезпечення, підвищення ефективності їх використання в навчальному процесі.

Ще однією необхідною характеристикою інноваційних процесів у вищій освіті є її безперервність. Оскільки швидкість змін в інформаційному суспільстві, і, насамперед, в науково-технічній галузі постійно зростає, вища освіта, як відкрита система, повинна адаптуватися до них і на них реагувати. Одним із способів можливої її реакції є безперервність освіти, яка забезпечить зростаючий рівень знань. В Міністерстві освіти і науки розробляються заходи, які мають врахувати галузеву і регіональну специфіку. На мікрорівні реалізація принципу безперервності може здійснюватися і безпосередньо на виробництві з залученням провідних навчальних і наукових центрів.

Таким чином, рівень освіти, інтеграційні світові процеси, повноправним учасником яких виступає наша держава, вимагають реформування існуючої організаційно-функціональної освітньої моделі. Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, безперервність освіти, підготовку молодого покоління до діяльності в інформаційному суспільстві. "Ці технології мають великий потенціал в плані поширення знань, забезпечення ефективного навчання... Цей потенціал не буде реалізований доти, доки нові технології будуть використовуватися лише як допоміжний інструмент, а не як основний механізм здійснення стратегій в галузі освіти" [18].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Волович В. Болонський процес і нова парадигма освіти в Україні / В. Волович // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 4. – С. 189-199.
2. Огаренко В. Розроблення нової концепції навчання у системі освіти України / В. Огаренко // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. пр. / За ред. С. М. Серьогіна та ін. – Д. : ДРІДУ НАДУ. – 2005. – Вип. 1. – С. 134-140.
3. Журавський В. С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні / В. С. Журавський. – К. : вид. дім. "Ш Юре", 2003. – 416 с.
4. Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
5. Ніколаєнко С. М. Освіта і наука: людський потенціал / С. М. Ніколаєнко // Навч. посіб. для студ. вузів. – К. : Освіта. – 2003. – 159 с.
6. Ніколаєнко С. М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття / С. М. Ніколаєнко. – К. : Знання, 2006. – 253 с.
7. Боллобаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти / Я. Я. Боллобаш // Навч. посіб. – К. : ВВП "Компас", 1997. – 64 с.
8. Коваленко В. П. Специфіка державного управління інноваційним розвитком / В. П. Коваленко // Менеджер. – 2005. – № 2. – С. 165-175.
9. Андрейчук С. К. Використання інноваційних управлінських технологій у суспільстві загалом і в освіті зокрема / С. К. Андрейчук // Ефективність державного управління. – Вип. 10. – Вид-во Львів. регіон. Ін-ту держ. управління, 2006. – С. 11-17.
10. Андрейчук С. К. Державне управління розвитком вищої освіти в Україні в контексті Болонського процесу. – Автореф. дис... канд. наук з держ. управління. – Львів, 2007. – 20 с.
11. Поважний А. Характеристики государственного управления внедрением инноваций в образование / А. Поважний, В. Остапчук // Менеджер. – 2004. – № 2. – С. 12-18.
12. Козлакова Г. Інноваційні процеси у вищій технічній школі: інтеграція до європейського освітнього простору / Г. Козлакова // Вища освіта України. – 2005. – № 3. – С. 36-39.
13. Береснев А. Особистісно орієнтовані технології у контексті сучасної парадигми освіти / А. Береснев // Гуманітарні науки. – 2006. – № 1. – С. 11-16.
14. Гуревич Р. С. Концептуальні засади переходу освіти до дистанційних форм навчання / Р. С. Гуревич // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Вип. 8 / Редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: "Планер", 2005. – С. 3-8.
15. Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія // Посібн. для педагогічних працівників і студентів педагогічних вищих навчальних закладів. – Вінниця : ДОВ "Вінниця", 2002. – 116 с.
16. Кремень В. Г. Інформаційно-телекомунікативні технології в освіті й формування інформаційного суспільства / В. Г. Кремень // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Зб. наук. праць. – Л. : ЛДУ БЖД, 2006. – С. 3-6.

17. Зязюн І. А. Особливості педагогічної дії в комп'ютерному середовищі / І. А. Зязюн // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Зб. наук. праць. – Львів: ЛДУ БЖД, 2006. – С. 13-21.
18. Ничкало Н. Г. Ключові напрями педагогічних досліджень з проблем використання інформаційно-телекомунікаційних технологій / Н.Г. Ничкало // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Збірник наукових праць – Львів: ЛДУ БЖД, 2006. – С. 21-29.
19. Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347 “Про Національну доктрину розвитку освіти” // Законодавчі акти України з питань освіти. – К.: Парлам. вид-во, 2004. – С. 38-42.
20. Освіта в Україні / Автор-упорядник Болгов В.В. – Кн. 2. – К.: Новий світ. – 2006. – 143 с.
21. Освіта України 2005: Інформаційно-аналітичні матеріали діяльності МОН України у 2005 р. та головні завдання на 2006 рік / Укл. Левківський К.М. та ін. – К., 2006. – 150 с.
22. Рішення колегії МОН України від 23.02.2006 р. Підвищення ефективності вищої освіти – визначальний чинник зростання соціально-економічного потенціалу держави // Інформ. зб. МОН України. – 2006. – № 10-12. – С. 3-15.
23. Фурсенко П. Міжнародний саміт у м. Сієтлі / П. Фурсенко // Шляхи реформування української науки. – 2005. – № 9. – С. 59-60.
24. Євтушевський В. Становлення і розвиток інновацій у вищій школі / В. Євтушевський, Л. Шаловалова // Вища освіта України. – 2006. – № 2. – С. 62-66.
25. Вітер М. Організація навчання у вищій школі на основі сучасних інформаційних / М. Вітер, О. Вітер // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. Збірник наукових праць – Львів: ЛДУ БЖД, 2006. – С. 240-242.

М.Я. Нагірняк, к.и.н., доцент, А.Я. Нагірняк, к.и.н.

РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ВВЕДЕНИИ ИННОВАЦИЙ НА ОСНОВЕ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ

В статье раскрыты основные направления государственного управления структурной перестройкой высшего образования в Украине, развитием инновационных процессов в высших учебных заведениях, определено роль государства в введении инноваций, охарактеризованы основные задания инновационных процессов в образовании, исследовано важность современных информационно-телекоммуникационных технологий в развитии образования и общества в целом.

Ключевые слова: государственное управление, высшее образование, инновации в образовании, информационные технологии.

M.Ya. Nagirnyak, Candidate of Science (History), Docent, A.Ya. Nagirnyak, Candidate of Science (History)

THE ROLE OF THE STATE IN INNOVATIONS IMPLEMENTATION ON THE BASIS OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION OF UKRAINE

The main directions of state management are described in the article by the structural reorganization of higher education, by the development of innovative processes in establishments of higher schools. The role of state in innovations implementation is determined. The main tasks of innovative processes in education are described. The importance of modern information and telecommunication technologies in the development of education and society is described in general.

Key words: state administration, higher education, innovations in education, informational technologies.